

Markéta Šichtařová: Hnusná pravda o Evropě. Následky Korona krize a důsledky kvantitativního uvolňování

- CZ24 News | 12. června 2020

EU: Na současnou ekonomickou krizi se zadělalo už při té minulé, tvrdí v novém rozhovoru na webu Kupředu do minulosti ekonomka Markéta Šichtařová. Nezkrachovali totiž při ní ti, kdo měli. A tak se prý krize táhne dodnes. A pokud se budou vlády a Evropská unie snažit, aby si evropské státy krizí neprošly, tak dopadnou jako Japonsko. „Běžní lidé jsou v tomto stavu extrémně frustrovaní. Roste tam počet sebevražd, roste počet lidí, kteří jsou zavřeni doma a nevycházejí ven, mají jakousi sociální fóbii, prostě se ekonomika dostala do stavu podivné, dlouhodobé, chronické stagnace, která nevyhovuje vůbec nikomu,“ popsala efekt na běžné obyvatelstvo.

Šichtařová předně zmínila, že krize byla předpovídana už před tím, než kdokoliv věděl o koronaviru. „Na konci roku už tak razantně zpomalovaly mnohé ekonomické indikátory, takže bylo zjevné, že je otázkou několika měsíců, kdy v Evropě v jednotlivých zemích bude recese. Ostatně Německo se v celém minulém roce pohybovalo už na hraně recese, takže bylo zcela zjevné, že se do ní překloupí definitivně.“ Koronavirus krizi podle ní jen prohloubil, bez něho by jen běžely diskuse, kdy krize odstartuje. Doplnila, že na koronavirus se teď bude mnoho věcí svádět, což je nebezpečné. Díky vlně strachu jsou podle ní lidé mnohem otevřenější rozhazovačné a zadlužovací politice státu.

Problém podle ní nastal už v roce 2008, protože do čela centrálních bank začali být jmenováni vysloužilí politici. „Kteří buď nerozuměli měnové politice, kterou měli v centrálních bankách dělat, nebo možná i částečně rozuměli, ale protože byli primárně politiky, tak se snažili nahrávat vládám, a tím se rozbourala nezávislost mezi centrální bankou a vládou,“ vysvětlila ekonomka, proč se jedná o problém. Centrální banky podle Šichtařové začaly tisknout peníze a dělat něco, co předtím desítky let nedělaly – začaly maskovat varovné příznaky, že se blíží hospodářská krize.

Konkrétně měla Šichtařová na mysli „kvantitativní uvolňování“, jež způsobilo, že při finanční krizi v roce 2008 zkrachovalo jen poměrně malé množství firem. „Ačkoliv tady byly státy, které byly předlužené a zralé na bankrot jako třeba Řecko a podniky, které byly zralé na bankrot, ale nebankrotovaly, a banky, které byly zralé na bankrot, protože měly ve svých bilancích špatné úvěry, tak ve skutečnosti díky politice centrálních bank nebankrotovaly,“ shrnula a dodala, že krize neměla ozdravný efekt, kdy by neefektivní a předlužené podniky zbankrotovaly.

„Tato krize, technicky vzato, nikdy neskončila, protože ačkoliv na první pohled hrubý domácí produkt od té doby v podstatě po celém rozvinutém světě rostl, tak v ekonomice přetrvávaly atributy normální krize. Tyto atributy byly následující: centrální banky držely extrémně nízké úrokové sazby, v některých případech i záporné. Kdyby centrální banky zvýšily úrokové sazby na dlouhodobě normální úroveň, třeba tři procenta, tak někde mezi 10 a 15 procenty firem v ekonomice by zbankrotovalo. To je stav, který se dá spíše přiřadit ke krizi, nikoliv k normálnímu vývoji ekonomiky – a takto bychom mohli pokračovat,“ pravila. A právě proto podle ní bude současná krize mnohem horší, protože se problémy nafoukly. Kdyby centrální banky takto nepostupovaly, tak by podle Šichtařové měly podniky i domácnosti místo dluhů více peněz a koronavirus a s ním spojené uzavírky by je tak hluboce nezasáhl.

Došlo i na téma tzv. vrtulníkových peněz. Markéta Šichtařová uvedla, že dříve se jednalo o plán, který měl vést k destrukci cizí ekonomiky. Ale dnes je naopak tento plán vnímán jako spása, což je

šílené. Politici ve vedení centrálních bank podle ní zapomněli na ekonomické zákonitosti, ale honí politické hlasy a peníze z vrtulníků jsou pro nevzdělané lidi příliš lákavá představa.

Povzdechla si, že předlužení bude možné maskovat do té doby, dokud se vládám bude dařit vytvářet dojem, že žádné nebezpečí nehrozí a že všechno je pod kontrolou. Ale nakonec si investoři podle ní položí otázku, proč by měli investovat do evropských dluhopisů, když bude zjevné, že Evropa už nebude schopna svůj dluh platit. „Dluhová krize celkem jistě přijde. Úplně se stejnou logikou, jako přišla po roce 2008 do jižních evropských zemí. V tomto případě hrozí, že přijde nejen na jih Evropy, ale i do střední nebo severní Evropy. Ale my nejsme v tuto chvíli schopní říct, jak dlouho se bude ještě dařit udržovat fiktivně tuto důvěru investorů,“ uvedla ekonomka s tím, že jediný způsob, jak by Evropa mohla svůj dluh splatit je řízenou superinflací.

Firmy, které přežívají jen díky levným penězům, podle ní žádný užitek nepřinášejí, jen na sebe vážou pracovní síly. A pokud jde o „pomoc“, kterou by firmy „měly“ dostat, Šichtařová prohlásila, že se jedná o krádež. „Zcela vědomě u toho užívám slovo ukrást, takto tvrdě řečeno. Ne někomu jinému vzít, nebo ho zdanit. Prostě ukrást někomu jinému. Toho, kdo je pořád ještě schopen na svých bedrech táhnout ekonomiku, kdo je schopen ekonomiku nést a dávat práci, zdaníme, vezmeme mu peníze – a dáme je někomu, kdo sotva přežívá. To není spravedlnost, to není způsob, jakým bychom se mohli dostat ven z krize,“ prohlásila.

Cesta ven podle ní vede naopak přes snížení daní, navrhla dokonce v krizi odpustit daň z příjmu. A dodala, že krizi je nutné projít. Protože pokud se tak nestane, tak hrozí japonská cesta. „Je to stav, kdy mají celé roky extrémně nízké úrokové sazby, extrémně vysoký veřejný dluh a jejich ekonomika stagnuje, vůbec nikam se neposouvá. Nedochází k žádnému růstu, a to ani k růstu cen, ani nějaké přidané hodnoty, nebo výroby,“ popsala situaci v zemi vycházejícího slunce.

A popsala, i jaké efekty má tento stav na obyvatelstvo: „Běžní lidé jsou v tomto stavu extrémně frustrováni. Roste tam počet sebevražd, roste počet lidí, kteří jsou zavřeni doma a nevycházejí ven, mají jakousi sociální fóbii, prostě se ekonomika dostala do stavu podivné, dlouhodobé, chronické stagnace, která nevyhovuje vůbec nikomu. A čas od času do toho přijde nějaká drobná krize. Tak toto je úplně to nejhorší, do čeho se můžeme dostat, protože to ničí lid, ničí to psychiku – a my na tuto cestu směřujeme v případě, že jednou už nenecháme problém vyhnít, ale necháme ekonomiku ozdravit.“

Moderátorka zmínila i návrhy, že by se krize měla řešit odpouštěním dluhů. Proti tomu se Šichtařová vymezila. „Odpustit dluh znamená věnovat něco dlužníkovi – a opět ukrást věřiteli. Věřiteli, který v dobré víře půjčil dlužníkovi, a dlužník nikoliv v dobré víře, ale klidně třeba mnohdy z lenosti, z neschopnosti, svůj dluh nesplatil. Takový morální hazard je to, co ekonomiku morálně ničí, protože každá ekonomika musí být založena na tom, že smlouvy se zkrátka spíše dodržují,“ shrnula ekonomka své námitky a dodala, že si samozřejmě dokáže představit, že s tím někteří politici přijdou. Dodala, že křivdu nelze napravovat tak, že bude přesunuta na věřitele.